

RESSON DE LAS PLANAS E DE LAS VALAAS

(jornal en occitan d'informacion estudianta)

**Redaccion dals estudiants dal Despartiment Lengua d'òc de la fac de Letras,
dal MED'Oc Niça e de tots aquelos que vòlon i escriure.**

*Diches dal mes : « Quora lo savi
mòstra la luna, lo nèci gàrdia lo
det » ò
« Lo jornal ?, quora pòl pareisse
! »*

N° d'auctòbre dal 2000

*Numero a gràtis
(just lo chal fotocopiar)
O €, O FF*

La rúbrica en –Ista

per Joan de las Planas

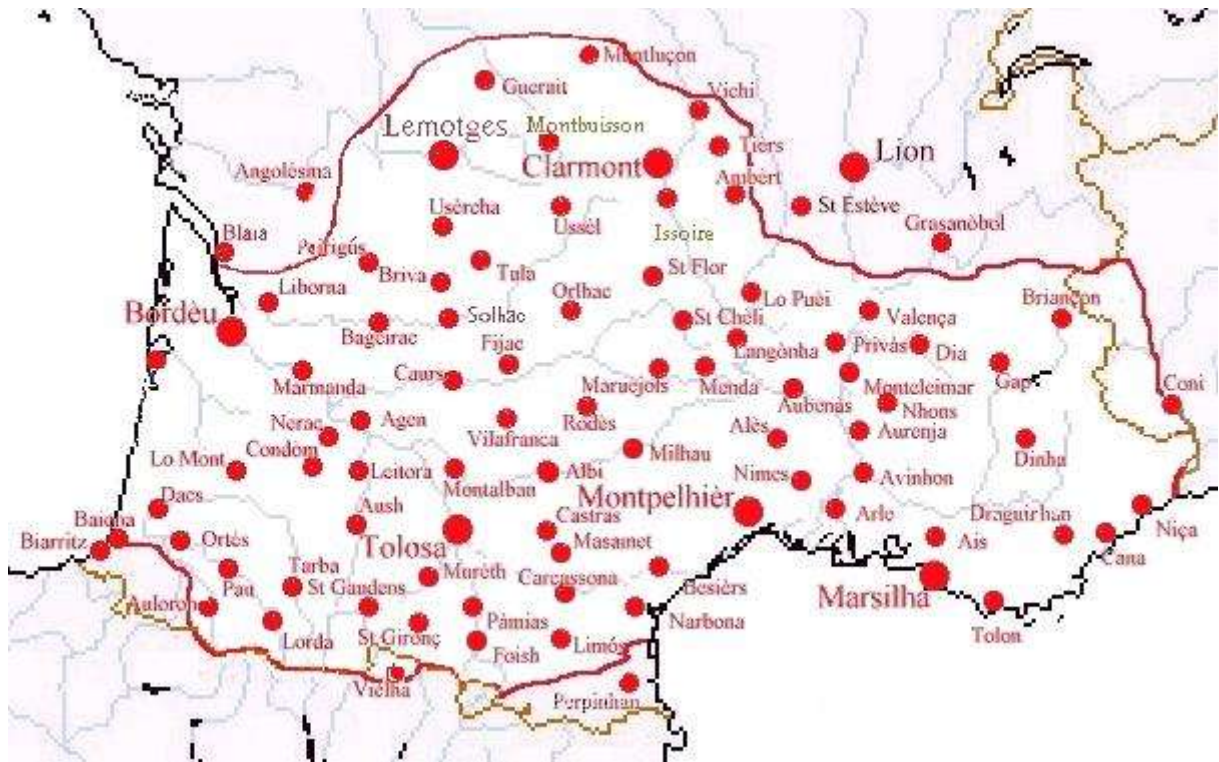
E, òc avètz ben legit, avetz ren tròp begut. I es degun besonh d'arrestar lo oisqui, la tequila; meme se l'abús d'alcol es dangeirós per la sanetat ! I a una rúbrica cultura dins lo novèl jornal dals estudiants e sio ben d'acòrd per dire que i a vertadierament d'articles eteròclites a forra-borra (mas ren n'impòrta que!). Ren es perdut, se la pàgina vos platz ren, poetz sempre legir los autres jornals...

Per los coratjós; presentacion: tant val provar de vos far descobrir (o tornar descobrir) la lenga de la region: l'Occitan dialeital dals païses Niçard e Gavòt e d'autres –se n'en recebem- que parlaràn de l'actualitat, actualitat-jove en la fac, etc... Segur que anam contar las istòrietas amb la vesina, es clar ! Se voletz, porretz mandar vòstras ideas d'articles e colaborar -mas òc- a la redaccion d'articles (çò non es super giga cars amics legeires?).

Pòl semblar ringard o foracontèxt, mas pertant a l'ora d'aūra l'estatut de las lengas regionalas se pausa dins l'Union Europenca e especialament en França (per infos de tenir a ment: lo 26 de junh de 1999 signatura parciala de la Carta Europenca de las Lengas Minoritàrias 39 engatjaments sus 98. Lo 26 de junh de 1999 a l'occasion dal congrès de Versalhas, lo president de la republica Sénher Chirac refusa que sigue modificat l'article dos de la constitucion que estipula: "La lenga de la republica francèsa es lo Francès ", preconisa a la plaça una simpla lei subre l'estatut dals lengas minoritàrias de França que confirmarà : " las lengas regionalas en França son autorizaas per l'usatge privat". Aquò a degut far reflechir mai d'un estudiant en drech, e a entraïnat tantben de movements divers dins l'opinion; despí lo rejeit pur e simple, passant per una vista destacat sensa vejaire precis, fins a una opinion simpatisanta mai o mens declaraa, e a aquestes que practícan correntament las lengas dichas "regionalas". Brèu, tant val d'illustrar la democracia culturala que nos sembla s'estre mesa en plaça –solament parcialament- en França.

Zo, pron dissertat subre l'opinion culturala francèsa, es partit, cal laishar la plaça a l'article seguent

MAPA d'OCCITÀNIA

D'après: C OccitanaNet 1995-97 Adreïça Grandret: <http://www.multimania.com/simorre/oc/>

Rúbrica : Lo Garbin

per Laserina Joan-Pòli de las Valaas

Al las vacanças...

Après de grandas vacanças ben meritaas, òsca als novels bachilièrs que arriban per donar una sang nòva dins la fac e bensegur chao viva als ancians ! Avèm passat un estil caud caud e fòrça ensolehat -se va sensa dire-, la rentraa nos permet de nos tornar veire e de charrar de nòstras proesas estivalas. Se sièm illustrats per de periòdes de grassas matinaas, sortias en bòstias, passiar la sera dins los bòns cantons dal babazoc e de la ciutat (pub, bòstias) furaa quasi asseguraa de jorn coma de nuèch per qual saup trobar amb tot lo pòble que i agut dins la zòna (joves e subretot toristas perdu(as) a ajuar !) seguia sus la prom' per de barrulaas romanticas o per antifaçar un max coma un ver baudo, rescontrar l'ànima-sòrre de l'estiu. Per d'autres o en meme temps la tradicionala "sason" primièra experiéncia d'emplegat per cadun (causa a apondre dins un C.V. per far mai estil). O ancara un programa esportiu: espòrts de plaja (bronzeta, matatge de belas filhas, banhaa, volei per los mai ardots), velo amb'al torn de França a la tv, maratons gastronomicas grasilhaas estil "gal-merguetz" amb cervesa perèu, de repaisses un pauc da pertot : en terraça, sus la plaja, en montanha; es sempre l'ocasion de sortir un pauc dal siu bled. Un projeit de viatge en Maqedonia que tomba en l'aiga per se transformar en dimenejaa campar a "Palavas-les-Flots".

Non cal obliar qu'es lo temps que las fremas se mòstran ambé de nòus jorns, amb la panoplia de la frema fatala perfecta : jovena e polia, tostaa, agach fatal ; tot per estar lo mai sexy possible. Quand als garçs : corts, bermudas, amb ò sens casòte, belicres de solelh de rigor. Totjorn las tecnicas e estrategias de « cort » ò « fin amor » mai o mens dreitas de cadèls, de l'estil fresc-cool "As de fuèc?", per una aprocha mai facil en bòstia amb la dança e lo melhor l'eslòu, fins a l'entraa en matiera brutala cash dal regard super intimidant o devisatjant que marcha gaire al dire de las filhas de l'equipa (mas, pertant i a de jovenas que sòrton amb de mecs al looc machò, cu creire ?

Enfin, i es ren besonh de si pilhar la testa, acabats los problemas d'emplec dal temps a cargar, es ben la rentraa. Tot aquò per dire que sèm fin lests per viure un an de folia (o d'inombrablas galeras que tòrnan començar), après s'èsser fach caufar (pluslèu grasilhar) lo còrs al solelh, aquela fetz son las cervèlas que va se recaufar al solelh de las sciéncias que son los pròfs...

bon cal ren exagerir las metafòras frusta-decoracions. Dins lo meme estil mas en mai realista : sèm totes ensèm dins lo meme batèl per passar un an alora per avançar, remam (non remam dins lo caulet agre alsacian) E benaüraça per cadun !!!

Prononciacion de l'occitan (grafia classica):			
- letra(s)	= [equivalent fonetic en francés]	exemple:	[fonetica francesa]
- ò	= [o~wa]	ex: pòrta	[pw'orta~pw'arta]
- o	= [ou]	lo	[lou]
- ós	= [ous] = suffix fr -eux, ex: urós : heureux	gaujós	[gawdj'ous]
- au, eu, òu	= [aw, ew, ow]	pauc	[paw(c)]
- aü, qü	= [ahu, ku]	aüra	[ah'ura]
- ieu, iu, io	= [iéw, iw, you]	riu, diu	[riw, diw]
- lh, nh	= [-il, gn]	vielh, estranh	[viev, éstr'agn]
- ch, sh (gavòt)	= [tch, ch]	lach, necessari	[latch, nessess'ari]

Nòtas:

1. lo -s dal plural (e -es dal plural alongat) se prononcia de pertot en Contea de Niça, exclua la ciutat, sa perifèria pròcha (pròchas còlas e valons de Niça)
2. lo -l final se prononcia [l], deven -u [w] solament en niçard ; ex: dal [dal] e a Niça dau[daw], mas se ditz jornal [djourn'al] dins los dos dialeites

Cal ben notar qu'una lenga non es sempre vertadièrament la mema quand s'emplega a l'oral e l'escrich. Tantben, existís de variacions de prononciacion d'una region a l'autra (coma en francés de França, Quebec, Belgica, Aiti...).

Correspondéncia : medoc@caramail.fr (precisar per lo Med'Oc Niça)